

## POSTANOWIENIE

Dnia 20 czerwca 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący,  
sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Barbara Myszka

w sprawie ze skargi dłużników B. O.-P. i T. O.-P.  
przy uczestnictwie wierzyciela F. S.A. w W.  
o wznowienie postępowania w sprawie skargi na czynności komornika,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym  
w Izbie Cywilnej w dniu 20 czerwca 2007 r.,  
skargi I. Ł. - Komornika Sądowego Rewiru I  
przy Sądzie Rejonowym w T.  
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia  
Sądu Okręgowego w G.  
z dnia 3 stycznia 2006 r.,

**oddala skargę i zasądza od I. Ł. na rzecz dłużników kwotę 1.200  
zł (tysiąc dwieście) tytułem zwrotu kosztów postępowania.**

Uzasadnienie

D. B. O. – P. i T. O. – P. złożyli skargę o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym postanowieniem z dnia 9 lutego 2005 r. Sądu Okręgowego w G. Postanowieniem tym Sąd Okręgowy w G. oddalił zażalenie dłużników na postanowienie Sądu Rejonowego w T. z dnia 14 kwietnia 2004 r. wydanego w wyniku rozpoznania skargi dłużników na czynność komornika sądowego rewiru I przy Sądzie Rejonowym w T., podjętą w sprawie I Km .../02 wszczętej z wniosku F. Skarga na czynność komornika złożona przez dłużników dotyczyła ustalenia wysokości kosztów egzekucyjnych przez komornika. Komornik bowiem umorzył postępowanie egzekucyjne na wniosek wierzyciela i ustalił koszty postępowania egzekucyjnego na kwotę 48.106,80 zł, z czego koszty w wysokości 190,00 złotych zostały pokryte przez wierzyciela, a pozostałą częścią, tj. kwotą 47.916,80 zł, obciążono dłużników. Dłużnicy zarzucili, iż komornik nie wyegzekwował od nich żadnych świadczeń pieniężnych, a zatem skoro wysokość opłaty jest uzależniona od efektywności postępowania egzekucyjnego, to komornik nie jest uprawniony do pobierania opłaty.

Sąd Rejonowy w T. oddalił skargę dłużników i, odwołując się do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2000 r., III CZP 23/00 (OSP 1002, nr 3, poz. 36), argumentował, iż w razie umorzenia na wniosek wierzyciela postępowania egzekucyjnego, komornik sądowy zachowuje uprawnienie do ściągnięcia od dłużników pozostałej części opłaty egzekucyjnej, a podstawę jego uprawnienia do pobrania opłaty stanowi art. 49 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 133, poz. 882 ze zm.; jedn. tekst: Dz. U. z 2006 r. Nr 167, poz. 1191 ze zm.). Poza tym Sąd Rejonowy uznał, że dłużnicy wysuwają błędny wniosek o powiązaniu opłaty stosunkowej z efektywnością egzekucji, a w konsekwencji braku uprawnienia komornika do pobrania opłaty w wypadku, gdy nie doszło do rzeczywistego ściągnięcia należności. Stanowisko to podzielił Sąd Okręgowy w G. rozpoznający zażalenie dłużników na postanowienie Sądu Rejonowego w T. Sąd Okręgowy miał przede wszystkim na uwadze obowiązującą w postępowaniu egzekucyjnym wyrażoną w art. 770 k.p.c. zasadę zwrotu przez dłużnika wierzycielowi kosztów celowych, tzn. takich, które są niezbędne do przeprowadzenia egzekucji. Ze względu na fakt, iż po wszczęciu egzekucji komornik podjął szereg czynności zmierzających do zrealizowania wniosków

egzekucyjnych, sąd odwoławczy uznał koszty, którymi obciążono dłużników, za celowe. Równocześnie Sąd Okręgowy wskazał, że stanowisko dłużników, którzy oczekują zwolnienia od ponoszenia kosztów egzekucyjnych, byłoby zasadne jedynie wtedy, gdyby skarżący zrealizował tytuł wykonawczy dobrowolnie przed złożeniem przez wierzyciela wniosku o wszczęcie egzekucji.

Sąd Okręgowy w G. postanowieniem z dnia 3 stycznia 2006 r. zmienił zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 9 lutego 2005 r. w ten sposób, że zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w T. z dnia 14 kwietnia 2004 r. i postanowienie Komornika Sądowego przez ustalenie kosztów postępowania egzekucyjnego w sprawie I Km .../02 na kwotę 113,50 zł oraz zasądził od wierzyciela solidarnie na rzecz dłużników kwotę 768,50 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy powołał się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 maja 2005 r., P 6/04 (OTK 2005, nr 5A, poz. 50), zgodnie z którym art. 49 zdanie 2 i 3 w związku z art. 45 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 24 września 2004 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 236, poz. 2356), jest niezgodny z art. 2 Konstytucji. Trybunał Konstytucyjny stwierdził, iż zakwestionowany przepis nie spełnia zasad przyzwoitej legislacji ze względu na nieracjonalność zamieszczenia w jednym akcie prawnym regulacji odmiennie kształtujących zagadnienie kosztów postępowania egzekucyjnego. W myśl art. 45 ust. 2 ustawy komorniczej opłata stosunkowa jest ściśle zależna od wartości realnie wyegzekwowanego roszczenia, równocześnie jednak na podstawie art. 49 tej ustawy może być ona pobrana przez komornika nawet wtedy, gdy komornik nie dokonał skutecznej egzekucji. Trybunał Konstytucyjny zwrócił uwagę, iż oznacza to, że w pewnych okolicznościach opłata stosunkowa nie stanowi swoistego wynagrodzenia za trud włożony przez komornika w odzyskanie konkretnej wierzytelności, lecz staje się swoistą premią, należną komornikowi nawet w wypadku jego bezczynności związanej z wnioskiem wierzyciela o umorzenie postępowania egzekucyjnego. Skoro ustawodawca powiązał opłatę stosunkową z wyegzekwowanym roszczeniem, to jej oddzielenie od tej podstawy

w wypadku wniosku wierzyciela o umorzenie postępowania musi zostać uznane za nielogiczne i niekonsekwentne, a zatem nieracjonalne i niezgodne z zasadą przyzwoitej legislacji. Dodatkowo Trybunał Konstytucyjny podniósł, że chociaż wierzyciele są w pełni uprawnieni do wszczęcia postępowania egzekucyjnego w wypadku ociągania się dłużników z wywiązaniem się z zobowiązań, to jednocześnie dłużnicy na każdym etapie postępowania powinni być motywowani do dobrowolnego i pełnego zaspokojenia wierzyciela. Tymczasem uprawnienie komornika do pobrania opłaty egzekucyjnej w wypadku umorzenia postępowania na wniosek wierzyciela nie motywuje dłużników do dobrowolnego spełnienia świadczenia.

I. Ł., komornik sądowy, w skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 3 stycznia 2006 r. zarzucił niezgodność tego postanowienia z art. 401<sup>1</sup> i 410 § 1 w związku z art. 13 § 2, art. 767 § 1 i art. 770 k.p.c. przez błędne przyjęcie, że wznowienie postępowania na podstawie określonej w art. 401<sup>1</sup> k.p.c. jest dopuszczalne w razie zakończenia go postanowieniem wydanym po rozpoznaniu zażalenia na postanowienie oddalające skargę na czynność komornika dotyczącą ustalenia kosztów postępowania egzekucyjnego, oraz z art. 128, 395 § 1 i art. 406 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. przez brak doręczenia komornikowi odpisu skargi dłużników o wznowienie postępowania powodujący pozbawienie go możliwości obrony swych praw w postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania oraz nieważność postępowania. W uzasadnieniu skargi powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZP 51/06 (Monitor Prawniczy 2007, nr 2), zgodnie z którą wznowienie postępowania na podstawie określonej w art. 401<sup>1</sup> k.p.c. nie jest dopuszczalne w razie zakończenia go postanowieniem, wydanym po rozpoznaniu zażalenia na postanowienie oddalające skargę na czynność komornika, dotyczącą ustalenia kosztów postępowania egzekucyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga jest niezasadna.

Podstawowe znaczenie dla oceny skargi ma zbadanie zasadności zarzutu naruszenia m.in. art. 401<sup>1</sup> k.p.c. i art. 410 § 1 k.p.c. przez błędne przyjęcie

dopuszczalności wznowienia postępowania w sprawie zakończonej postanowieniem wydanym po rozpoznaniu zażalenia na postanowienie w przedmiocie oddalenia skargi na czynność komornika, dotyczącej ustalenia kosztów postępowania egzekucyjnego. Powołując się na treść uchwały Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZP 51/06, skarżący podniósł, że w opisanym wcześniej sytuacji wznowienie postępowania było niedopuszczalne. Sąd Okręgowy zaprezentował w tej kwestii odmienny pogląd, czego wyrazem było wydanie zaskarżonego postanowienia z dnia 3 stycznia 2006 r., zmieniającego – wskutek skargi dłużników o wznowienie postępowania – wcześniej wydane postanowienie oddalające skargę dłużników na postanowienie komornika w przedmiocie ustalenia kosztów postępowania egzekucyjnego.

Okoliczność, że Sąd Okręgowy dokonał odmiennej interpretacji art. 401<sup>1</sup> k.p.c. od wykładni zaprezentowanej przez Sąd Najwyższy, nie oznacza wydania orzeczenia sprzecznego z prawem w takim znaczeniu, jakie zostało przyjęte na tle art. 424<sup>1</sup> i 424<sup>4</sup> k.p.c. Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał, że jedynie kwalifikowane, oczywiste naruszenia prawa mogą uzasadniać twierdzenie o niezgodności orzeczenia sądu z prawem. Tymczasem brzmienie art. 401<sup>1</sup> k.p.c., normującego dopuszczalność wznowienia postępowania, stwarza możliwość przyjęcia różnych kierunków wykładni. Twierdzenie to znajduje pośrednio potwierdzenie w fakcie wystąpienia o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, w wyniku którego Sąd Najwyższy wydał powołaną przez skarżącego uchwałę z dnia 4 sierpnia 2006 r. Za tezę, że jedynie rażące przypadki uchybień w stosowaniu prawa mogą świadczyć o sprzeczności z prawem uzasadniającej wniesienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, świadczą np. następujące orzeczenia Sądu Najwyższego: wyrok z dnia 13 grudnia 2005 r., II BP 3/05 (OSNP 2006, nr 21-22, poz. 323), wyrok z dnia 18 stycznia 2006 r., II BP 1/05 (OSNP 2006, nr 23-24, poz. 351), wyrok z dnia 9 marca 2006 r., II BP 6/05 (OSNP 2007, nr 3-4, poz. 42), postanowienie z dnia 23 marca 2006 r., IV CNP 21/06 (nie publ.), wyrok z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05 (OSNC 2007, nr 1, poz. 17), postanowienie z dnia 21 kwietnia 2006 r., II CNP 17/06 (nie publ.), wyrok z dnia 17 maja 2006 r., I CNP 14/06 (nie publ.), wyrok z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06 (OSNC 2007, nr 2, poz.

35), postanowienie z dnia 26 października 2006 r., I CNP 55/06 (Biuletyn SN 2007, nr 2, poz. 12), wyrok z dnia 4 stycznia 2007 r., V CNP 132/06 (Biuletyn SN 2007, nr 4, poz. 14).

Należy ponadto zauważyć, nie podważając powołanej przez skarżącego uchwały Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2006 r., że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 maja 2005 r., P 6/04 (OTK 2005, nr 5A, poz. 50) został wydany po nowelizacji przepisów art. 49 zd. 2 i 3 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, czyli w czasie, kiedy przepisy te już nie obowiązywały. Należy z tego wnosić, że skutkiem wyroku Trybunału Konstytucyjnego było umożliwienie wznowienia postępowania w sprawach, w których niekonstytucyjne przepisy były podstawą orzeczeń sądów. Z tego punktu widzenia tym bardziej nie można postawić zarzutu niezgodności z prawem zaskarżonemu orzeczeniu Sądu Okręgowego, realizującemu ideę dopuszczalności wzruszania orzeczeń wydanych na podstawie art. 49 ustawy przed nowelizacją. Nie można także pomijać, że wykładnia art. 401<sup>1</sup> k.p.c. powinna uwzględniać generalny kierunek interpretacji, wyznaczony treścią art. 190 ust. 4 Konstytucji i skłaniający zasadniczo do stanowiska o dopuszczalności wznowienia postępowania w razie wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku o niekonstytucyjności przepisu. W wyroku z dnia 24 stycznia 2006 r., I PK 116/05 (OSNP 2006, nr 23-24, poz. 353) Sąd Najwyższy stwierdził, że realizację reguły określonej w art. 190 ust. 4 Konstytucji stanowi na gruncie postępowania cywilnego będący samodzielną podstawą wznowienia art. 401<sup>1</sup> k.p.c. nakazujący wznowienie postępowania sądowego w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie niezgodne z Konstytucją, umową międzynarodową lub ustawą. Nie można zatem skutecznie postawić Sądowi Okręgowemu zarzutu niezgodności z prawem wydanego przezeń postanowienia, jeśli w sytuacji możliwości przyjęcia różnych kierunków wykładni Sąd przyjął, że wznowienie postępowania jest dopuszczalne.

Również drugiego z zarzutów podniesionych w skardze, powołujący się na nieważność postępowania z uwagi na niedoręczenie skarżącemu odpisu skargi dłużników o wznowienie postępowania, jest nietrafny. Z okoliczności sprawy, a przede wszystkim z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia, którego wydanie

i treść były ściśle związane ze stwierdzeniem niekonstytucyjności art. 49 zd. 2 i 3 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, nie wynika, aby w braku tego uchybienia zapadło odmienne rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w przedmiocie wznowienia postępowania i zmiany wcześniejszych postanowień o kosztach postępowania egzekucyjnego.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 424<sup>11</sup> k.p.c. orzekł jak w sentencji.